

Programa „Erasmus+“ suaugusiųjų švietimo sektoriui

Suaugusiųjų švietimas yra labai svarbi Europos Komisijos mokymosi visą gyvenimą politikos dalis, turinti reikšmingos įtakos įsidarbinimui, konkurencingumui, socialinei įtraukčiai, aktyviam pilietiškumui ir asmeniniam tobulėjimui.

Suaugusiųjų švietimas glaudžiai siejasi su tokiais švietimo ir ugdymo sritimis kaip profesinis mokymas, mokymasis darbo vietoje, mokytojų rengimas, aukštasis mokslas, jaunimo švietimas, kultūrinė veikla, socialinis darbas ir kita. Programos „Erasmus+“ mobilumo mokymosi tikslais (KA1) ir strateginių partnerystių (KA2) suaugusiųjų švietimo sektoriaus projektai yra skirti suaugusiųjų bendrųjų kompetencijų ugdymui. Suaugusiųjų švietimo sektoriaus KA1 ir KA2 projektuose pagrindinis naudos gavėjas turi būti suaugęs besimokantysis asmuo. Pavyzdžiui: suaugusiųjų mokymo centrų besimokantieji, muziejų lankytojai, bibliotekų skaitytojai, žemos gebėjimus turintys asmenys, migrantai, kaliniai, tėvai (globėjai), senjorai, neįgalieji ir pan.

Dalyvaujančios organizacijos

KA1 ir KA2 projektuose gali dalyvauti šio tipo suaugusiųjų švietimo organizacijos*:

- Formalaus mokymosi: suaugusiųjų mokymo centrai, suaugusiųjų gimnazijos, aukštosios mokyklos, rengiančios andragogus ir pan.
- Neformalaus mokymo/si: įvairaus tipo organizacijos, kurių pagrindinė veikla, neprofesinis suaugusiųjų švietimas**, pvz. suaugusiųjų kalbų mokymo/si, asmenybės plėtotės, meninės saviraiškos ir pan. centrai, Trečiojo amžiaus universitetai, neįgaliųjų organizacijos (asociacijos), bendruomenės, nevyriausybinės organizacijos,
- Savišvietos: bibliotekos, muziejai ir pan. (dauguma jų tiekia ir neformalaus mokymo/si paslaugas).
- Vietos ir regionų valdžios institucijos, koordinavimo įstaigos ir kitos organizacijos, veikiančios suaugusiųjų švietimo srityje: miestų ar rajonų savivaldybių švietimo padaliniai, rajonų švietimo centrai veikiančios suaugusiųjų švietimo srityje; koordinavimo įstaigos ir kitos organizacijos, kurių įstatuose nurodyta mokymo veikla, apimanti suaugusiųjų švietimą, tokios, kaip suaugusiųjų švietimo asociacija bei kitos.

**Įstaigos, teikiančios profesinį mokymą suaugusiems besimokantiems, paprastai laikomos profesinio mokymo, o ne suaugusiųjų švietimo teikėjais. Profesinio mokymo įstaigos, vykdančios tęstinį profesinį mokymą suaugusiems, paraiškas teikia profesinio mokymo srities kvietimui.*

****Organizacijos įstatuose turi būti įtraukta veikla nr. 85.5 (Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius (EVRK 2 red.))**

Projektų temos

Galimos įvairios programos „Erasmus+“ projektų suaugusiųjų švietimo sektoriaus temos, pavyzdžiui:

Suaugusiųjų besimokančiųjų bendrųjų gebėjimų stiprinimas (pvz. problemų sprendimo informacinių technologijų pagalba įgūdžių stiprinimas), žemos kvalifikacijos asmenų gebėjimų

(raštingumo, matematinio raštingumo ir skaitmeninio raštingumo) stiprinimas, radikalizacijos prevencija, neformaliai įgytų kompetencijų pripažinimas, verslumo ugdymas, vyresnio amžiaus besimokančiųjų švietimas, sveikatos švietimas, finansinis raštingumas, migrantų švietimas, pilietinis švietimas, tėvų švietimas, kalinių švietimas, mokymasis bendruomenėje ir kiti. Platesnę informaciją galima rasti [Programos „Erasmus+“ vadove](#).

Siekiant sudaryti galimybę suaugusiesiems stiprinti savo gebėjimą prisitaikyti prie darbo rinkos ir visuomenės pokyčių, strateginiuose Europos Tarybos dokumentuose nurodomos suaugusiųjų grupės, labiausiai stokojančios švietimo: migrantai, pabėgėliai ir prašantieji prieglobsčio, romai, mokyklos nebaigę asmenys, nesimokantys, nedirbantys ir mokymuose nedalyvaujantys suaugusieji, neįgalieji, vyresnio amžiaus suaugusieji, bedarbiai, gaunantys mažas pajamas, socialiai remtini asmenys ir žemos kvalifikacijos darbuotojai. Projektuose remiamas ir ypatingai skatinamas socialiai pažeidžiamų suaugusių asmenų švietimas.

Programos „Erasmus+“ projektuose švietimas yra socialinės integracijos priemonė. Reikia pažymėti, kad programa siekiama ne spręsti socialiai pažeidžiamų suaugusiųjų socialinių paslaugų, jų kokybės gerinimo problemas, bet padėti tobulinti ir/ar įgyti suaugusiems bendrąsias kompetencijas, gerinti suaugusiųjų švietimo kokybę ir prieinamumą, mažinti socialinę atskirtį ir skatinti socialiai pažeidžiamų suaugusiųjų integraciją į visuomenę.

„Erasmus+“ suaugusiųjų švietimo sektorius nefinansuoja projektų, skirtų:

- Bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų kompetencijų tobulinimui;
- Aukštųjų mokyklų darbuotojų kompetencijų tobulinimui (išskyrus andragogus rengiančius padalinius);
- Profesinio mokymo institucijų darbuotojų profesinių kompetencijų tobulinimui; pirminio ir tęstinio profesinio mokymo pedagogų, dėstančių profesijos dalykus profesinių kompetencijų, tobulinimui;
- Organizacijų, teikiančių pirminio ir tęstinio profesinio mokymo paslaugas, darbuotojų profesinių kompetencijų tobulinimui.

Mobilumo veiklų turinys: pagrindinės kompetencijos, įtrauktis, skaitmeninis švietimas, aplinkos tvarumas, pilietinis švietimas.

Mobilumo veiklų forma - formalaus ir neformalaus mokymo(si) derinys:

- Trumpalaikis suaugusių besimokančių asmenų mobilumas mokymosi tikslais: mokymasis klasėje, mokymasis darbo vietoje, šešėliavimas, stebėjimas ir kiti naujoviški metodai.
- Ilgalaikis suaugusių besimokančių asmenų mobilumas mokymosi tikslais: mokymasis klasėje, mokymasis darbo vietoje, šešėliavimas, stebėjimas ir kiti naujoviški metodai.
- Suaugusių besimokančių asmenų grupinis mobilumas: mokymasis iš kitų, mokymasis darbo vietoje, savanorystė ir kiti naujoviški metodai.
- Darbuotojų mobilumas: mokymasis darbo vietoje, šešėliavimas, stebėjimas, mokymasis mokant kitus, kursai, kuriuose dalyvauja dalyviai iš bent dviejų skirtingų šalių, ir kiti naujoviški metodai.

- Kviestiniai ekspertai: iš užsienio atvykę ekspertai gali mokyti priimančiosios organizacijos darbuotojus, pristatyti naujus mokymo metodus arba padėti perduoti gerąją organizavimo ir valdymo patirtį.
- Būsimų mokytojų ir pedagogų priėmimas praktikai: paraišką teikianti organizacija gali priimti būsimus mokytojus, norinčius stažuotis užsienyje.

Suaugusiųjų švietimo sektoriaus KA1 projektų pavyzdžiai:

1. Suaugusiųjų švietimo koordinatoriaus institucijos (savivaldybės švietimo skyrius, švietimo centras ir pan.) regione, suaugusiųjų švietimo centro ir Trečiojo amžiaus universiteto konsorciumas.

Projektas skirtas tobulinti suaugusiųjų švietimo politikos atstovų ir suaugusiųjų švietėjų bendrąsias kompetencijas. Gilinti žinias apie sveikatos raštingumą, IKT, verslumo ugdymą ir socialinę integraciją.

Rezultatas: kokybiškesnės paslaugos suaugusiesiems besimokantiesiems, naujos iniciatyvos regione ir pan.

2. Suaugusiųjų švietimo centro andragogų IKT kompetencijų tobulinimas.

Projektas skirtas įgyti įgūdžių ir kompetencijų nuotoliniam mokymui organizuoti, tobulinti darbuotojų kvalifikaciją; įgyti naujų kompetencijų, susipažinti su nuotolinio mokymo ypatumais, naudojamomis metodikomis, programomis bei priemonėmis konsultuojant mokinius, bendruomenės narius ir migrantus nuotoliniu būdu, susipažinti su kvalifikacijų susiejimo pagrindais ir galimybėmis.

Rezultatas: teikiamos kokybiškesnės paslaugos besimokantiesiems, bendruomenės nariams ir migrantams; įdiegtas nuotolinis mokymas bei parengtas metodinės medžiagos komplektas nuotoliniam mokymui organizuoti; patobulintos ir atnaujintos neformalaus ugdymo programos įtraukiant naujas galimybes, t. y., mokymąsi virtualioje erdvėje; patobulintos andragoginės kompetencijos.

3. Bendruomenės narių sveikatos gerinimas tobulinant sveikatos raštingumo įgūdžius.

Projekto dalyviai siekia gerinti pagyvenusių žmonių sveikatą skleidžiant aktyvaus senėjimo ir sveikatinimo būdus. Projekto tikslas – suteikti programoje dalyvaujantiems besimokantiesiems naujų žinių/kompetencijų siekiant plėsti paslaugų tinklą pagyvenusiems asmenims bei gerinti teikiamų socialinio centro paslaugų kokybę.

Rezultatas: sveikos gyvensenos bei aktyvaus senėjimo principų ir būdų skleidimas; socialinio centro savanorių tinklo sukūrimas; naujų darbuotojų ruošimo programų atnaujinimas; tarptautinių organizacijų dirbančių su pagyvenusiais asmenimis tinklo sukūrimas; centro personalo gebėjimų ruošti naujus centro darbuotojus stiprinimas.

Projektų, kurie negali būti finansuoti suaugusiųjų švietimo sektoriaus biudžeto lėšomis, pavyzdžiai:

1. Profesinės inžinierių asociacijos projektas.

Asociacija įgyvendindama projektą siekia mechanikų, elektrotechnikų ir industrinio dizaino specialistų mokymo programas pritaikyti prie europinių darbinių standartų. Pagrindinis tikslas yra įgyti profesinių žinių, kurių reikės darbo rinkoje būsimiems inžinieriams po 15 metų.

2. Nacionalinės odontologų asociacijos projektas.

Projektu siekiama sukurti profesinio mokymo programą, kuri galėtų būti pagrindu tęstinio profesinio odontologų tobulėjimo sistemos sukūrimui ir palaikymui šalyje.

3. Jūros savanorių-gelbėtojų įgūdžių gerinimas.

Savanoriai dalyvaus darbo stebėjimo vizite, kur mokysis naujų gelbėjimo ir paieškos jūroje metodų.

Suaugusiųjų švietimo mobilumo projektų dalyviai

Programos „Erasmus+“ suaugusiųjų švietimo projektų mobilumuose gali dalyvauti tiek suaugusiųjų švietimo organizacijų darbuotojai, tiek besimokantys suaugę asmenys. Vieno projekto paraiškoje gali būti planuojama viena, pvz. tik darbuotojų mobilumo veikla arba abi veiklos – suaugusiųjų švietimo organizacijų darbuotojų ir suaugusiųjų besimokančiųjų mobilumas mokymosi tikslais.

Darbuotojų mobilumas

Kas gali dalyvauti:

- Reikalavimus atitinkantiems dalyviams priskiriami bendrųjų ir specialybės dalykų mokytojai ir visi kiti mokymo veikloje nedalyvaujantys ekspertai ir darbuotojai, dirbantys suaugusiųjų švietimo srityje.

Reikalavimus atitinkantiems mokymo veikloje nedalyvaujantiems darbuotojams priskiriami suaugusiųjų švietimo srities darbuotojai iš suaugusiųjų švietimo paslaugas teikiančių organizacijų (pavyzdžiui, skyrių vadovai, „Erasmus+“ koordinatoriai ir t. t.) arba kitų suaugusiųjų švietimo srityje veikiančių organizacijų (pavyzdžiui, savanoriai, patarėjai, „Erasmus+“ koordinatoriai, už suaugusiųjų švietimą atsakingi politikos koordinatoriai ir t. t.).

Dalyviai turi dirbti siunčiančiojoje organizacijoje arba reguliariai su ja bendradarbiauti, kad padėtų įgyvendinti pagrindinę organizacijos veiklą (pavyzdžiui, tai gali būti išorės instruktoriai, ekspertai, savanoriai, valdybos nariai, inspektoriai ir kt.).

Suaugusiųjų besimokančiųjų mobilumas

Kas gali dalyvauti:

- Dalyvauti programos „Erasmus+“ suaugusiųjų švietimo srities besimokančių asmenų mobilume, gali suaugę besimokantys asmenys, dalyvaujantys siunčiančiosios organizacijos suaugusiųjų švietimo programoje. Atrenkant dalyvius, visuose projektuose turėtų būti siekiama aprėpti įtraukų ir subalansuotą dalyvių derinį ir skatinti aktyviai dalyvauti mažiau galimybių turinčius dalyvius, atsižvelgiant į 1 pagrindinio veiksmo tikslus.

Reikalavimus atitinkančių suaugusiųjų švietimo programos

Suaugusiųjų besimokančiųjų asmenų mobilumo veikloje gali dalyvauti suaugę besimokantys asmenys, dalyvaujantys siunčiančiosios organizacijos suaugusiųjų švietimo programose:

- 1) Suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programoje;
- 2) Suaugusiųjų vidurinio ugdymo programoje;
- 3) Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programoje (išskyrus pedagogų tobulinimo programoje)*:
 - Asmens bendrųjų gebėjimų tobulinimo programoje;
 - Specialiuosius ugdymosi poreikius turinčio asmens bendrųjų gebėjimų tobulinimo programoje;
 - Asmens profesinės veiklos gebėjimų tobulinimo programoje (išskyrus formalųjį pirminį ir tęstinį profesinį mokymąsi);
 - Specialiuosius ugdymosi poreikius turinčio asmens profesinės veiklos gebėjimų tobulinimo programoje (išskyrus formalųjį pirminį ir tęstinį profesinį mokymąsi).

* *Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programos turi būti registruotos neformaliojo švietimo programų registre: www.nspr.smm.lt*

Bet kuriuo atveju, nacionalinei agentūrai turi būti sudarytos sąlygos susipažinti su organizacijos suaugusiųjų švietimo programomis bei jų įgyvendinimu (pavyzdžiui, programų patvirtinimu, tvarkaraščiais, dalyvių sąrašais arba panašiais dokumentais)

Suaugusių besimokančiųjų asmenų grupinis mobilumas. Suaugusių besimokančiųjų asmenų grupė iš siunčiančiosios organizacijos gali kitoje šalyje pasisemti žinių novatoriško mokymosi veiklos, organizuojamos bendradarbiaujant siunčiančiajai ir priimančiajai organizacijai (rinkoje prieinamų mokymo paslaugų pirkimas neremiamas). Tokia veikla gali apimti įvairių formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi metodų ir technikų derinį, pavyzdžiui, tarpusavio mokymąsi, mokymąsi darbo vietoje, savanorišką veiklą ir kitus novatoriškus metodus. Siunčiančiosios organizacijos kvalifikuoti mokytojai turi lydėti besimokančius asmenis visą veiklos laikotarpį ir dalyvauti įgyvendinant mokymosi programą. Grupinio mobilumo veiklos turinys turėtų būti orientuotas į suaugusių besimokančiųjų asmenų bendruosius gebėjimus arba įtraukti ir įvairovę, skaitmeninį, aplinkos tvarumą ir dalyvavimo aspektą.

Trumpalaikis suaugusių besimokančių asmenų mobilumas mokymosi tikslais. Suaugę besimokantys asmenys gali praleisti tam tikrą laikotarpį užsienio priimančiojoje organizacijoje ir pagerinti žinias ir įgūdžius. Kiekvienam dalyviui turi būti sudaryta individuali mokymosi programa. Mokymosi programa gali apimti įvairių formaliojo, savaiminio ir neformaliojo mokymosi metodų derinį.

Ilgalaikis suaugusių besimokančių asmenų mobilumas mokymosi tikslais. Suaugę besimokantys asmenys gali praleisti ilgesnį laikotarpį užsienio priimančiojoje organizacijoje ir pagerinti žinias ir įgūdžius. Kiekvienam dalyviui turi būti sudaryta individuali mokymosi programa. Mokymosi programa gali apimti įvairių formaliojo, savaiminio ir neformaliojo mokymosi metodų derinį.

Pažymėtina tai, kad skirtumas tarp grupinės ir individualios veiklos formų grindžiamas ne kelionės ir apgyvendinimo tvarka, o kolektyvinių ar individualių mokymosi programų reikalavimais, kaip paašškinta skiltyje „Mokymosi rezultatų dokumentavimas“. Todėl grupinei ir individualiai veiklai teikiama skirtingo lygio organizacinė parama, kaip apibrėžta šio skyriaus pabaigoje pateiktose finansavimo taisyklėse. Grupinio mobilumo formatą rekomenduojama taikyti nesudėtingai veiklai, kurioje naudojami esami ištekliai ir turinys, o individualūs formatai labiau tinka veiklai, kuriai reikalingos konkrečios siunčiančiosios ir priimančiosios organizacijos investicijos (įskaitant atvejus, kai keli dalyviai kelias ir gyvens kartu).

Kontaktai klausimams:

ADUKA1@SMPF.LT

